

Diversitat de **BiDes**

15es JORNADES CATALANES D'INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ

Barcelona, 10 i 11 de maig de 2018

Panoràmica internacional de respostes a l'envelliment demogràfic, dins l'àmbit de la biblioteca pública.

Dra. Guadalupe Saloni i Marimon
marcelamu@gmail.com

Dra. Carina Rey Martin
Professora - Departament Biblioteconomia, Documentació i Comunicació
Audiovisual - Universitat de Barcelona
c/ Melcior de Palau, 140
08014 Barcelona
934035778
carina.rey@ub.edu

Dra. Concepción Rodríguez Parada
Coordinadora del màster de Gestió i Direcció de Biblioteques i Serveis d'Informació -
Universitat de Barcelona
c/ Melcior de Palau, 140
08014 Barcelona
934075783
crodriguezp@ub.edu

Les piràmides de població veuen eixamplarse les franges d'edat que tradicionalment eren més 'curtes', mentre es redueixen les franges infantils i juvenils. L'any 2017 les persones de més de cinquanta-cinc anys (3.691.612) superaven els menors de quinze anys (1.185.152) en gairebé un 194%. En molts països, les biblioteques públiques han estudiat com respondre a les necessitats d'aquesta població creixent, amb un perfil diferent del que fins avui era comunament acceptat. Individus amb millor salut i formació, més autoestima, sobre els quals diferents sectors socials i econòmics han posat el focus. Les biblioteques públiques també. Quins serveis els ha d'oferir la biblioteca pública? Com ho ha de fer? Com pot saber què els interessa? Es presenta una panoràmica dels camins que diferents països han fet per respondre a aquestes preguntes. Estudis d'usuaris, manuals temàtics, guies de recomanacions, redacció de cossos normatius... Programes de voluntariat, reestructuració dels fons, redistribució d'espais...

Las pirámides de población ven ensancharse las franjas de edad que tradicionalmente eran más 'cortas', mientras se reducen las franjas infantiles y juveniles. El año 2017 las personas de más de cincuenta y cinco años (3.691.612) superaban a los menores de quince años (1.185.152) en casi un 194%. En muchos países, las bibliotecas públicas han

Diversitat de **BiDes**

15es JORNADES CATALANES D'INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ

Barcelona, 10 i 11 de maig de 2018

estudiado cómo responder a las necesidades de esta población creciente, con un perfil diferente del que hasta hoy era comunmente aceptado. Individuos con mejor salud i formación, más autoestima, sobre los cuales diferentes sectores sociales y económicos han puesto el foco. Las bibliotecas públicas también. ¿Qué servicios debe ofrecerles la biblioteca pública? ¿Cómo debe hacerlo? ¿Cómo puede saber qué les interesa? Se presenta una panorámica delos caminos que diferentes países han tomado para responder a esas preguntas. Estudios de usuarios, manuales temáticos, guías de recomendaciones, redacción de cuerpos normativos... Programas de voluntariado, reestructuración de fondos, redistribución de espacios...

Population pyramids widen the age ranges that were traditionally 'shorter', while they narrow younger ranges. On 2017, people +55 (3.691.612) surpassed the minors of fifteen years (1.185.152) in almost a 194%. In many countries, librarians are looking for the best answer to the needs of this increasing population, with a different profile of that generally accepted until now. People healthier and better educated, more self-esteem, and they are focused by different social and economic sectors. Also, by public libraries. What services has public library to offer them? How to do it? How can librarians know their interests? This paper presents a panoramic of the ways that different countries have chosen to answer to these questions. User studies, thematic handbooks, guidelines, practice guides... volunteering programs, building new collections, changing spaces...

Paraules clau:

Envel·liment demogràfic, Serveis bibliotecaris, Biblioteca pública, Persones grans, Persones +55, Baby boom, Boomers, Sèniors.

Envejecimiento demográfico, Servicios bibliotecarios, Biblioteca pública, Personas mayores, Personas +55, Baby boom, Boomers, Seniors.

Demographic ageing, Library services, Public library, Older people, People +55, Baby boom, Boomers, Seniors.

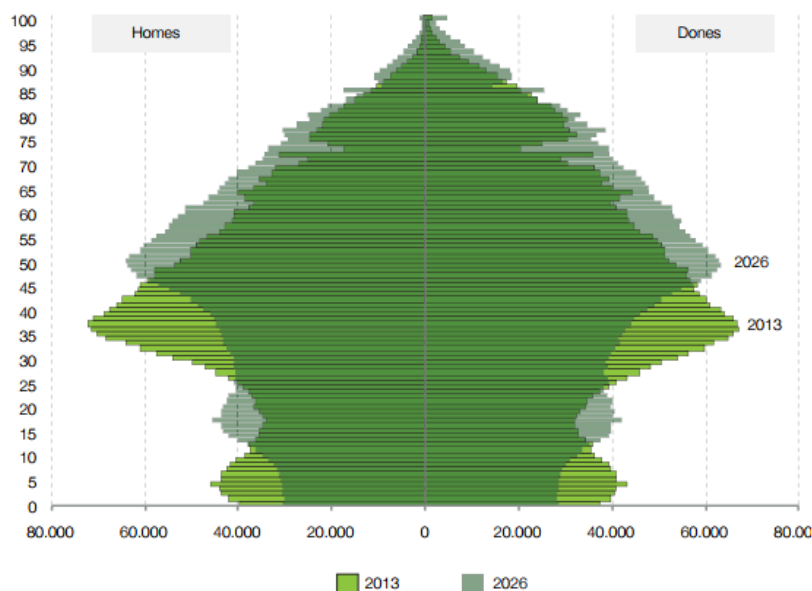
Presentem alguns elements de reflexió per impulsar una nova percepció, des de la biblioteca pública (BP), d'una part important de la ciutadania: les persones de 55 anys endavant, que avui representen el gruix més important de la població, i presenten un perfil ben diferent del que suggereix la convenció comunament acceptada. La BP se n'ha adonat d'aquest canvi de paradigma? Hem vist que els professionals de la BP, en molts països de cultures diferents, treballen per respondre a aquesta nova situació. Les respostes són molt diverses: estudis d'usuaris, formació específica dels professionals, millora de les col·leccions, canvis a les instal·lacions, elaboració de manuals teòrics, redacció de cossos de directrius... És el resultat de la recerca feta per documentar la tesi doctoral que es va materialitzar en el treball *Serveis bibliotecaris per a persones grans: una nova realitat, una nova percepció (Xarxa de Biblioteques Municipals de Barcelona)*, defensat el mes de setembre del 2017.

Atès que fixem l'atenció en el col·lectiu de les persones grans, primer veurem unes dades demogràfiques, que ens permetran apreciar la variació a què fem esment. També aportem uns apunts sobre el canvi de perfil del que anomenem persones grans, i la percepció d'aquest canvi des de diferents sectors. Aspectes que els professionals bibliotecaris de molts països van detectar fa més de deu anys, tot deixant les seves reflexions en una ingent producció documental de gran valor per comprendre el fenomen i pensar com fer-hi front.

1. Variació del pes demogràfic de les franges d'edat per damunt els 50 anys

La piràmide de població ha canviat en referència a la imatge incorporada als nostres imaginaris, on la base (les edats més joves) era més ampla, i a mesura que la gràfica avançava cap a les edats més grans s'anava fent més estreta, cosa que li atorgava, precisament, la imatge d'una piràmide. Avui la forma no respon al nom que la defineix; potser caldrà replantejar la terminologia, però això ho hauran de decidir els experts en aquesta disciplina. A la Gràfica 1 es presenten dues piràmides d'edat a Catalunya, sobreposades. La primera correspon a l'any 2013, i la segona a una projecció de l'any 2026. S'hi pot apreciar l'evolució de les franges que corresponen a la població més gran. Constatem com la base és més estreta, ja el 2013, i l'eixamplament a partir de les edats adultes, fets que s'accentuen en la projecció de 2026.

Piràmide de població. Catalunya. 2013 i 2026 (escenari mitjà)

Gràfica 1. Dades de població Catalunya. Piràmide de població 2013 i 2026. Escenari mitjà (Font: Projeccions de població. 2013-2051. Idescat)

Vegem-ho en una taula numèrica. A la Taula 1, es presenten les dades de població de l'any 2015, i projeccions dels anys 2020, 2025, 2030 i 2040.

- D'una banda, el percentatge de població d'edats joves (0 a 15 anys), i edats que podem anomenar "centrals" (16 a 64), es redueix progressivament.
- Alhora, d'una altra banda, el percentatge de població d'edats més grans (65 i més) creix progressivament. De fet, ja el 2015, supera en percentatge les edats més joves.

Any	De 0 a 15 anys	%	De 16 a 64 anys	%	De 65 anys i més	%	Total
2015	1.247.536	16,9	4.788.843	64,8	1.354.558	18,3	7.390.937
2020	1.179.081	16,1	4.703.374	64,1	1.460.345	19,9	7.342.800
2025	1.073.370	14,4	4.758.230	64,0	1.602.433	21,6	7.434.033
2030	1.002.440	13,3	4.774.898	63,2	1.773.142	23,5	7.550.480
2040	1.074.765	13,8	4.545.871	58,3	2.175.969	27,9	7.796.605

Taula 1. Dades de població. Catalunya. Població projectada a 1 de gener. 2015, 2020, 2025, 2030 i 2040 Per escenaris d'evolució i grups d'edat. Escenari mitjà (Font: Idescat)

Així, trobem un considerable augment de la població de més de 55 anys. A més, aquesta població s'allunya de la convenció social que, fins fa poc, els definia com a velles i vells, d'una manera gens apreciativa.

2. Els *nous grans*, els grans desconeguts

El grup demogràfic de persones grans, que cada cop més es defineix amb la convenció «+55», experimenta un increment destacable. Alhora, presenten un perfil ben diferent del que fins avui semblava establert i tàcitament acceptat com una realitat indiscutible. Aquesta novetat ha de trobar encaix dins la biblioteca pública (BP).

Avui, les persones que arriben a una edat on comunament els consideren «vells», no tenen gaire similitud amb persones de la mateixa edat de fa pocs anys enrere. Són individus que van néixer en anys on el món tornava a la calma després de grans enfrontaments bèl·lics, on hi havia il·lusió, esperança, empena. Això va suposar, d'una banda, una gran natalitat, i d'altra, un canvi de mentalitat que va fer créixer els fills de manera més desinhibida, més atrevida. Aquella generació va veure néixer el rock, un trencament radical amb qualsevol esquema anterior. I en van trencar molts altres, d'esquemes. També trenquen l'estereotip del gran.

Els *nous grans* presenten: millor salut; millor formació; més autoestima: exigeixen ser part activa de la societat, i en conseqüència són molt actius i participatius. Mantenen íntegra la seva voluntat de continuar essent el que han estat al llarg de la seva vida, i no permeten que els canvis físics o l'aparició de problemes de mobilitat, de visió, o qualsevol altre canvi associat a l'envelliment físic, els limitin com a individus.

Els babyboomers, sempre a la cresta de la onada: quan van néixer, perquè eren molts, i així es van guanyar l'apel·latiu; en la seva joventut, perquè van protagonitzar tota mena de revoltes (culturals, polítiques, socials...); en la seva maduresa, per no adscriure's a les normes no escrites i canviar les regles del joc social... Ara arriben a l'edat de jubilació, i com no podia ser d'una altra manera, aquesta nova «onada perfecta» de jubilats surfistes fan miques el concepte tradicional de «vellesa» (Saloni, 2008).¹

Aquesta voluntat vital l'han percebuda molts sectors, com les agències de viatges, el sector farmacèutic, les entitats financeres i fins i tot el sector cosmètic, que, per exemple, crea línies de productes per a pells madures, tant d'homes com de dones.

¹ Saloni Marimón, Guadalupe. «Biblioteques i grans: l'onada perfecta de no-vells s'acosta a la platja de la biblioteca pública». BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació [en línia], núm. 21. Desembre 2008. [Consulta: 22/02/2018].
<<http://www.ub.edu/bid/21/salon1.htm>>.

Lockyer-Benzie, ja el 2002, mirava de fer-ne un llistat de trets comuns que, segons ella, els identifica com a grup: tenen una bona educació; demanden millor previsió i provisió de serveis que les generacions precedents; per a ells és important la informació i la formació permanent; volen treure suc del temps; demandaran recursos i programes adequats al seu estil de vida, que impulsin el seu creixement personal i la interacció social; reconeixen el gran valor de la biblioteca pública per a la comunitat i la seva funció permanent com a proveïdora d'informació i de lleure, a més de servir com a seu per a la convergència social.

Són persones, ciutadans, subjectes de dret, que han empès el canvi global, en àmbits com els drets socials, els drets laborals, la igualtat de gènere. No són una colla de ximples de pell rebregada. Aquests grans, capaços de coordinar-se en organitzacions tan destacables com la FATEC, de sortir al carrer amb l'armilla dels *laióflautes* i coordinar tota una manifestació

En el 68 fueron los estudiantes
en el 2018 los jubilados.
Es decir, los mismos.

18:54 - 2 mar. 2018

ciutadana, o com hem vist recentment, capaços d'organitzar-se amb la *Marea pensionista*, i fer córrer a les xarxes socials la definició que reproduïm aquí, difosa en una piulada que s'ha fet

viral molt recentment; aquests grans, diem, són un grup de població força heterogeni, que tradicionalment i amb lleugeresa, ha estat considerat de dimensió reduïda, amb individus de poc poder adquisitiu, que tenen mala salut i tendències una mica *passades de moda*. Aquesta concepció no correspon al perfil actual de tots els grans, i, no tots es consideren «vells». Exigeixen respecte en el tracte, abominen de l'*edatisme*, volen ser, com sempre, uns més dins el conglomerat social; no en volen ser exclosos.

3. Evolució de la presa de consciència del canvi de paradigma, a escala internacional

Amb la premissa expressada al Manifest de la IFLA/UNESCO per la Biblioteca Pública,² que la biblioteca pública (BP) té el compromís d'oferir els seus serveis a tota la ciutadania sense distincions (tampoc d'edat), hem fet una àmplia revisió bibliogràfica, a més de cerca especialitzada, per conèixer realitats i experiències globals. La comunitat bibliotecària internacional són sensibles i actius, des de fa anys, davant el canvi demogràfic i sociològic; hem reunit una variada aportació documental, i també exemples d'experiències en països de diferents cultures, des d'innovació de serveis, redisseny dels fons o redacció de cossos normatius *ad hoc*.

²<http://www.cobdc.org/publica/manifestos/manifest_bp.html>.

3.1 Producció documental amb el servei als grans com a centre d'atenció

En la recerca sobre l'actuació fronteres enllà, podríem parlar d'una clara progressió. Primer abundaven els articles i comunicacions de reflexió sobre la nova realitat, i poc a poc van anar sorgint veus que instaven a un canvi en les biblioteques. Més endavant, ja en «velocitat de creuer», sorgeixen: debat, reflexions, guies, recomanacions, directrius...

Troblem:

- a) Estudis del perfil del grup des del punt de vista bibliotecari.
- b) Documents de fons amb implicació institucional; de vegades, per encàrrec directe d'òrgans de govern (local, regional, estatal...),
- c) Bibliotecaris que comparteixen les seves experiències, per a la utilitat dels companys de professió. Jornades monotemàtiques, aportacions a jornades generals, un post en un bloc, articles a publicacions corporatives (de reflexió, d'auto-interrogació, sense pudor, sense vergonya per no saber, però amb vocació de conèixer la realitat fins aleshores ignorada),
- d) Eines per al professional en forma de manuals
- e) Treballs acadèmics (articles d'estudiants, treballs de final de grau...).

Alguns exemples són:

- Les preguntes insistentment repetides per Kleiman a totes les seves presentacions. Kleiman és un dels primers bibliotecaris que va reflexionar sobre la necessitat de contemplar el públic gran amb uns altres ulls. Desfà el mite de les inversions extraordinàries i demostra que els canvis necessaris no tenen perquè desequilibrar cap pressupost. Ha publicat molts materials interessants. Ja l'any 1995, al seu article «Theaging agenda...»,³ parlava de percepció errònia de la comunitat bibliotecària envers la generació que ens ocupa, quan demanava l'atenció als canvis demogràfics que aleshores començaven; de fet, ell en deia *miopia*, sense embuts.

³ Kleiman, Allan M. "The aging agenda: redefining library services for a graying population". *Library Journal*, vol. 120, núm. 7 (abril 1995), p. 32-34.

• *Publiclibraries' response to changing demographics in Western Australia (Lockyer-Benzie)*.⁴ Tot i que el treball abasta molts més aspectes, aquí el destaquem per l'encertada descripció del perfil dels grans que exposa l'autora.

• *'When I'm 64': the public library after the retirement of the baby boomers. (Williamson i altres)*.⁵ Treball molt destacable, profund, que ofereix un retrat del *baby boomer* i reflexiona sobre l'impacte en la biblioteca pública.

• *Community critical: australian public libraries serving seniors (Bundy)*.⁶ Anàlisi de la situació demogràfica del moment i el posicionament de les biblioteques; actituds dels governants (que es tradueixen en polítiques i en partides pressupostàries). Qüestionari a les biblioteques de tot el país. S'obté una primera visió global de la situació. Per entendre què és el FOLA, i l'abast institucional d'aquest treball, en reproduïm un breu fragment de la introducció:

Friends of Libraries Australia (FOLA) is a nonprofit association established in 1994 to foster and support Friends of Libraries (FOL) groups throughout Australia. FOL groups and FOLA are the voice of the 60% of Australians who use their public libraries, and the many other people who support them as unique »cradle to grave« community agencies freely available to Australians of all ages, backgrounds and circumstances. [...] Consistent with this position, in 2004 FOLA initiated a five-year program of annual reports to the nation on issues critical to the development of Australia's public libraries to meet the needs of all Australians. Its first report to the nation [...] This second FOLA report to the nation, *Community critical: Australian public libraries serving seniors*, was launched at FOLA's fifth biennial conference, in Adelaide on 14 Oct 2005. The report is being communicated to Australian local councils, their state and national associations, their public libraries, appropriate federal and state ministers, and associations for older Australians.

⁴ Lockyer-Benzie, Maureena (2002). «Public libraries' response to changing demographics in Western Australia», document presentat a *Maturity matters: 6th Global Conference on Ageing*, Perth, 27-30 octubre 2002.

⁵ Williamson, Kirsty; Bannister, Marion; Makin, Lynne; Johanson, Graeme; Schauder, Don; Sullivan, Jen (2006). «'When I'm 64': the public library after the retirement of the baby boomers». En: Lloyd, Anne; Pymm, Bob (ed.) *2nd Research Applications in Information and Library Studies Seminar — RAILS*, p. 53-66. Centre for Information Studies Research Reports (Charles Sturt University). <https://www.researchgate.net/scientific-contributions/2010079628_Marion_Bannister>. [Consulta: 22/02/2018].

⁶ Bundy, Alan. *Community critical: Australian public libraries serving seniors*. Melbourne: Friends of Libraries Australia, 2005. EL SUBRATLLAT ÉS NOSTRE. <http://www.fola.org.au/pdfs/FOLA_Seniors.pdf>. [Consulta: 22/02/2018].

•*Les bibliothèques et l'accès des 'seniors' et des personnes âgées à la lecture.*⁷ França assumeix la responsabilitat a nivell institucional, amb un important informe, del qual també se'n parla als mitjans de comunicació, dirigit a la Ministra de Cultura i Educació, fet per l'Inspector general de biblioteques.

Imatge 2. Exemples de documents de l'ingent producció internacional especialitzada

•*Libraries Impact Project (Laser Foundation).*⁸ Estudi de gran abast, al Regne Unit, fet per encàrrec institucional, per valorar l'impacte de la biblioteca pública en diversos perfils d'usuaris,

⁷Alix, Yves (2012). Les bibliothèques et l'accès des «seniors» et des personnes âgées à la lecture. Informe núm. 2012-23, juliol. [Paris]: Inspection générale des bibliothèques, Ministère de la Culture et de la Communication, Ministère de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche.

<http://cache.media.enseignementsup-recherche.gouv.fr/file/2012/43/3/lecture_et_personnes_agees_rapport_version_finale_236433.pdf>. [Consulta: 22/02/2018].

⁸Laser Foundation. Libraries Impact Project. PricewaterhouseCoopers LLP, Juliol2005. <<http://www.bl.uk/aboutus/acrossuk/workpub/laser/news/awards2004/laserfinal6.pdf>>. [Consulta: 22/02/2018].

que inclou específicament el de persones grans. És molt senzill i bàsic, però és un bon inici. Inclou els models de qüestionari que es van fer servir.

• *Bibliothek 55+ wie fange ich's an?*⁹ Document elaborat amb implicació institucional. Perfil, necessitats dels usuaris, propostes de les biblioteques.

• *Library services for older people – good practice guide (Sloan i Vincent)*.¹⁰ Una completa guia de bones pràctiques pels serveis bibliotecaris a persones grans. Destaquem que aquest document va ser finançat del Departament de salut, una mostra de la implicació de les institucions. Els autors justifiquen el perquè de la guia. Reproduïm aquesta resposta, que pot ajudar a la reflexió:

Why have a good practice guide? Many libraries and library staff aim to do successful work with older people and offer creative and responsive services but want a guide to:

- give them ideas
- help them consider the range of core, universal services they need to provide
- consider possible constructive and creative partnerships, both within local authorities and externally
- help them make a case for budgets to develop their services for older people
- give support and guidance on how to plan and carry out initiatives, especially by highlighting examples from other libraries.

• *The baby boomer generation. Impact on public libraries; theoretical and practical evidence (Kahlert)*.¹¹ Treball presentat a la 66 Conferència de l'IFLA celebrada a Jerusalem l'any 2000; fa una crida d'atenció, i 'descobreix' per a la professió que la propera generació de jubilats serien els *baby boomers*; subratlla la necessitat de mirar aquest grup des de la biblioteca. Tot i que no va més enllà de l'anàlisi en un país concret (Austràlia), l'aportació és important, doncs és el primer cop que es planteja, davant l'estament corporatiu amb més representació de la professió, que cal reflexionar sobre la necessitat de donar resposta a l'envelliment demogràfic, i alhora posar atenció al nou model de gran.

⁹Oertel, Christina i altres. *Bibliothek 55+ wie fange ich's an?*. Stuttgart: Regierungspräsidium Stuttgart. Fachstelle für das öffentliche Bibliothekswesen. 2007.

<http://www.provinz.bz.it/kulturabteilung/download/Broschuere_55plus_Stuttgart.pdf>. [Consulta 22/2/2018].

¹⁰Sloan, Margaret; Vincent, John (2009) *Library services for older people – good practice guide*. Exeter: The network – tackling social exclusion on libraries, museums, archives and galleries. 2009. <<http://www.seapn.org.uk/uploads/files/Library-services-good-practice-guide-1336795.pdf>>. [Consulta: 22/02/2018].

¹¹Kahlert, Maureen V. (2000). «The baby boomer generation. Impact on public libraries; theoretical and practical evidence». 66th IFLA Council and General Conference. Conferèncianúm. 051-99(W5)-E, Jerusalem, 13-18 agost 2000. <<http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/051-099e.htm>>. [Consulta: 22/02/2018].

•(Tips and tools for assisting older adults) *Keys to Engaging Older Adults @ your library: Libraries can empower older adults with engaging programs and services (ALA)*.¹² Fullets amb indicacions útils per als bibliotecaris, per treballar de cara a la gent gran. Han fet la versió completa i la versió reduïda!

•*Boomers and Beyond: Reconsidering the Role of Libraries* (editat per: Rothstein i Schul).¹³

Manual que recull:

- Proactive ideas that serve the increasing longevity of your patrons;
- Different perspectives on longevity from a variety of scholars and experts;
- A section on librarians' responses to the issues.

•*50+ Library Services: Innovation in Action* (Schull)¹⁴ Anàlisi de la nova generació de grans, i totes les implicacions per a la biblioteca. En reproduïm la sinopsi.

Some of the most engaged and frequent users of public libraries are over the age of 50. They may also be the most misunderstood. As Baby Boomers continue to swell their ranks, the behavior, interests, and information needs of this demographic have changed dramatically. To reshaping library services for the new generations of active older adults:

- Analyzes key societal trends, such as longer lifespans and improved population health, and their implications for libraries' work with this demographic [...]
- Discusses issues such as creativity, health, financial literacy, life planning, and intergenerational activities from the 50+ perspective, while showing how libraries can position themselves as essential centers for learning, encore careers, and community engagement.
- Spotlights best practices that can be adapted for any setting, including samples of hundreds of projects and proposals that illustrate new approaches to 50+ policies, staffing, programs, services, partnerships, and communications.

•*Bibliothek der dritten Lebensphase: Angebote für die Zielgruppe der Älteren (Praxiswissen)*¹⁵ Presenta el panorama demogràfic, i dona informacions pràctiques, a més de fer recomanacions de cara a serveis bibliotecaris i projectes. També fa una mirada al que es fa en els països del voltant (Àustria, Suïssa, Itàlia).

¹² ALA — American Library Association (2010). *(Tips and tools for assisting older adults) Keys to Engaging Older Adults @ your library: Libraries can empower older adults with engaging programs and services*. <<http://www.ala.org/offices/sites/ala.org/offices/files/content/olos/toolkits/olderadults/oat.sequential.pdf>>. [Consulta: 22/02/2018]. FULLET.

<http://www.ala.org/offices/sites/ala.org/offices/files/content/olos/toolkits/OAT_largeprint.pdf>. [Consulta: 22/02/2018]. LARGE PRINT EDITION.

¹³ Rothstein, Pauline; Schul, Diantha Dow (ed.). *Boomers and Beyond: Reconsidering the Role of Libraries*. Chicago: ALA Editions. 2010.

¹⁴ Schull, Diantha Dow. *50+ Library Services: Innovation in Action*. Chicago: ALA Editions. 2013

¹⁵ Kulzer, Gudrun. *Bibliothek der dritten Lebensphase: Angebote für die Zielgruppe der Älteren (Praxiswissen)*. Berlin: De Gruyter. 2014.

[The Library and the Third Phase of Life: Services for the Elderly

As a result of the demographic aging of the population, people in the third phase of life, which begins at retirement age, are of increasing interest to libraries. The many practical recommendations and examples contained in this volume can help libraries of all sizes to specifically address the elderly as a key customer segment, locate new cooperative partners, and plan their own events.]TRADUCCIÓ DE L'EDITOR.

•*PublicLibrariesandtheBabyBoomerGeneration:*

*Aninvestigationintopubliclibraryserviceprovision for BabyBoomers (Dobson).*¹⁶ Document que conté un estudi d'usuaris i un altre dels professionals que els atenen, per establir la provisió de serveis per als *babyboomers*; es destaca el canvi en la percepció i en l'ús de la biblioteca respecte a la generació precedent, i la constatació dels professionals de que cal preveure serveis específics. Inclou models de qüestionaris. És un treball de final de cicle a la Universitat de Sheffield.

Seria positiu que les biblioteques acadèmiques comptessin amb alguns dels documents que s'han ressenyat. Igualment, les centrals de recursos de les gerències podrien disposar d'aquests materials per a les seves plantilles, i difondre'ls.

3.2La BP davant el nou paradigma. Diferents països: diferents respostes

El pas següent, en una seqüència lògica, un cop conegut el perfil i les necessitats, ha estat l'actuació dins la biblioteca, per reflectir tota la sensibilització i tot l'aprenentatge del col·lectiu bibliotecari pel que fa a la necessitat de servir adequadament la població de més edat, com a usuaris potencials i reals.

¹⁶ Dobson, Suzanne. *Public libraries and the baby boomer generation: an investigation into public library service provision for baby boomers*. University of Sheffield, 2004. [Consulta: 22/02/2018].
<http://dagda.shef.ac.uk/dispub/dissertations/2003-04/External/Dobson_Suzanne_MALib.pdf>.

Imatge 3. Algunes accions de diferents països.

Repassem alguns exemples de les accions empreses a la biblioteca, a partir del moment en què s'assolia la percepció. Són iniciatives molt diverses, i en camps molt variats; depèn de la iniciativa dels professionals, de l'entorn social, de la cultura del país...

- Adequació de les col·leccions (canvis en la distribució, augment del fons en ítems d'interès per al grup...)
- Adequació dels espais (mobiliari, enllumenat, senyalització...), com l'experiència de Kleiman amb els *SeniorSpaces*.
- Articulació de cossos de voluntaris (majoritàriament gestionats per ells mateixos), com per exemple el programa *SeniorCivico*¹⁷ a Torí (Itàlia), on els voluntaris ensenyen l'idioma a nous nadius, fan repàs a escolars, col·laboren en tasques logístiques de la biblioteca, organitzen cursos de TIC, entre altres coses.

¹⁷ Di Gennaro, Annamaria. «Il progetto "Senior civico" nelle biblioteche torinesi». *Bibliotecheoggi*, vol 32, núm. 5 (juny). Milà: Editrice Bibliografica srl. 2014.

<www.bibliotecheoggi.it/rivista/article/download/116/400>. [Consulta: 22/02/2018].

I també a Youtube: <<https://www.youtube.com/watch?v=hSq5cdkq85Y>>. [Consulta: 22/02/2018].

- Establiment de consells assessors d'experts a les biblioteques (per a una planificació adequada)
- Disseny de programes intergeneracionals (*Teensandseniorsprogram*)
- Atenció a les necessitats de formació continuada. L'Associació de bibliotecaris dels Estats Units va dedicar la conferència del 2013, íntegrament a aquest tema. La imatge 3 mostra el pòster de les jornades.¹⁸
- Alguns països han elaborat cossos normatius, a fi que els professionals disposin de pautes a l'hora de dissenyar els plans estratègics i d'acció.¹⁹

Les respostes són molt variades, i interessants. La resposta d'altres professionals enriqueix el col·lectiu bibliotecari, que ha de fer front a una qüestió que no pot negligir, perquè ja és davant els seustauells.

¹⁸<<http://ala13.ala.org/files/ala13/Cyber%20Seniors%20poster.jpg>>

¹⁹ALA — American Library Association (2008). Guidelines for Library and Information Services to older Adults.<<http://www.ala.org/rusa/resources/guidelines/libraryservices>>.[Consulta: 22/02/2018].

ALIA - Australian Library and Information Association (2012). Beyond a Quality Service: Strengthening the Social Fabric. Standards and Guidelines for Australian Public Libraries.

<https://www.alia.org.au/sites/default/files/documents/advocacy/PLSG_ALIA_2012.pdf>. [Consulta: 22/02/2018].

CLA — Canadian Library Association's Interest Group on Services for Older People (2002) Canadian guidelines on library and information services for older adults (Approved by Executive Council on 2002). Ottawa: Canadian Library Association.

<<http://cla.ca/wp-content/uploads/Library-and-Information-Services-for-Older-Adults-Nov-2007.pdf>>. [Consulta: 22/02/2018].